

ENNUSTE

Vaihtoehtoislaskelma: Mitä jos vienti ei elvy lähivuosina?

Suomen talous | 10.12.2015

Suomen vienti väheni 0,8 % vuonna 2014 ja jäi yhä kauemmas vientimarkkinoiden ja maailmankaupan kasvusta, eikä vienti juuri kasva myöskään vuonna 2015. Ongelman suuruusluokkaa kuvaa se, että viennin määrä on edelleen noin 10 mrd. euroa pienempi kuin vuonna 2007. Verrattuna tilanteeseen, jossa vienti olisi kasvanut vuoden 2007 jälkeen pitkän aikavälin trendinsä mukaisesti, menetys olisi vielä paljon suurempi. Jos lisäksi otetaan huomioon heikon vientikehityksen kielteiset välilliset vaikutukset mm. investointeihin, loppulasku kasvaa entisestään.

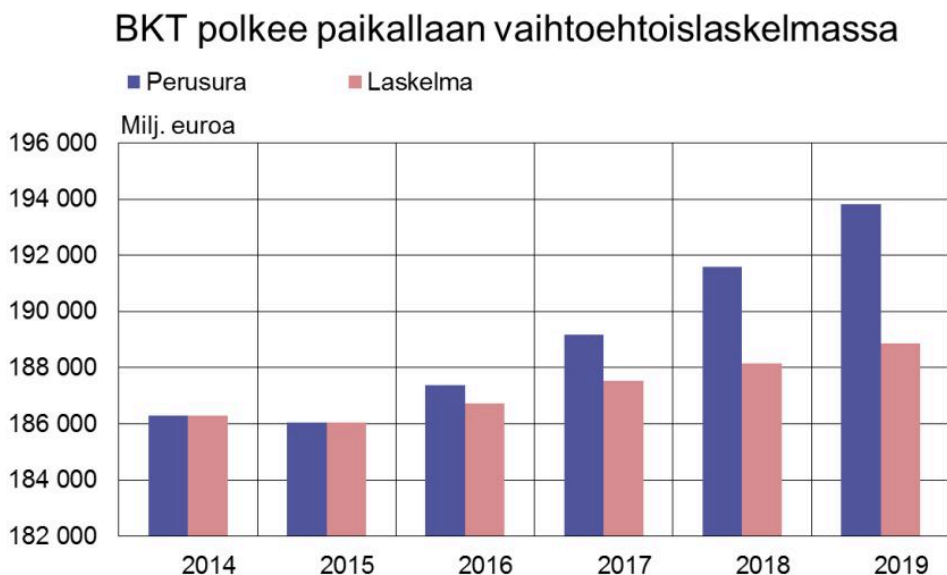
Vientimarkkinoiden menetys onkin jatkunut jo lähes vuosikymmenen ajan. Teollisuuden rakennemuutos ja kilpailukyvyn rapautuminen ovat siirtäneet kasvun painopisteen kotimarkkinoihin, ja julkinen talous on heikentynyt voimakkaasti. Uhkana on, että tämän kaltainen kehitys jatkuu myös tulevina vuosina, mikäli kustannuskilpailukyky ja vientiä ei saada

kohennettua.

Tässä vaihtoehtoislaskelmassa arvioidaan viennin dynaamisia vaikutuksia Suomen talouteen tilanteessa, jossa viennin kehitys jäisi selvästi heikommaksi kuin perusennusteessa. Laskelmassa vienti ei pääse mukaan vientimarkkinoiden kasvuun ja jää peräti kolmen vuoden ajaksi samalle tasolle kuin vuonna 2015. Palkkojen oletetaan kehittyvän perusennusteen mukaisesti, ja kustannuskilpailukyky ei parane. Lisäksi viennin heikko kehitys alkaa vähitellen rapauttaa sijoittajien ja kuluttajien luottamusta Suomen talouteen. Luottamuksen heikkeneminen johtaa vuosina 2018 ja 2019 kotimaisen koron riskipreemion kasvuun ja säästämisasteen nousuun. Riskipreemion suureneminen kasvattaa myös valtionvelan korkomenoja.

Laskelmassa bruttokansantuotteen volyyymi on vuonna 2019 noin 5 mrd. euroa pienempi kuin vuonna 2015. BKT kasvaa vuosina 2016–2019 keskimäärin 1 prosenttiyksikön hitaammin kuin perusennusteessa. Viennin määrä on laskelmassa noin 8 mrd. euroa pienempi vuonna 2019 kuin vuonna 2015. Koska viennissä käytetään paljon tuontipanoksia, myös tuonti hiipuu vientikehityksen vanavedessä. Näin menetys BKT:n kasvussa jää vähäisemmäksi. Tuonti kuitenkin supistuu vähemmän kuin vienti, sillä heikentyneitä talouskasvua kannattelevat yksityinen kulutus ja investoinnit. Nettovienti muuttuu negatiiviseksi, ja Suomi velkaantuu ulkomaille.

Kuvio 1.

Lähde: Suomen Pankin laskelmat.

Viennin heikko kehitys näkyy myös työllisyydessä, palkkasummassa ja kuluttajien luottamuksessa, joiden heikkeneminen alkaa vähitellen hidastaa yksityisen kulutuksen kasvua. Vaikka kuluttajien epävarmuuden lisääntyminen nostaa säästämistä, säästämistä jää hitaamman tulokehityksen myötä alemmaksi kuin perusurassa. Myös hintojen nousu taloudessa hidastuu. Heikko vientikehitys lisää epävarmuutta investointipäätöksistä, ja näin yksityisten investointien kasvu hidastuu. Investointien kohenemista hidastaa myös riskipreemion kasvu.

Viennin välilliset vaikutukset ovat suuria. Heikon vientikehityksen suora vaikutus julkiseen talouteen on rajallinen, sillä viennistä ei kerry verotuloja, mutta välillinen vaikutus on suuri. Laskelmassa julkisen talouden tilanne heikkeneekin merkittävästi perusuraan verrattuna. Alijäämä kasvaa muutamassa vuodessa lähes 1 prosenttiyksikön verran, ja velkasuhde on vuoden 2019 lopussa 2,6 prosenttiyksikköä eli noin 5 mrd. euroa suurempi.

Mikäli Suomen kansainvälinen kilpailukyky säilyy nykyisen kaltaisena tai heikkenee entisestään, on mahdollista, että vientiä ei saada lähivuosina kasvatettua toivotusti ja kiulu viennin ja vientimarkkinoiden kasvun välillä syvenee. Tällaisella kehityksellä olisi hyvin vahingolliset vaikutukset talouskasvuun ja julkiseen talouteen jo suhteellisen lyhyellä aikavälillä.

Taulukko.

Vaihtoehtolaskelma: Vienti polkee paikallaan							
Kysyntä ja tarjonta vuosina 2015–2019 vuoden 2010 hinnoin							
		2015	2016	2017	2018	2019	2019 poikkeama tasossa, %
Prosenttimuutos edellisvuotisesta							
Bruttokansantuote	SP:n ennuste	-0,1	0,7	1,0	1,3	1,2	193 828
	Vaihtoehtoinen kehitys	-0,1	0,4	0,4	0,3	0,4	188 872
	Poikkeama	0,0	-0,3	-0,5	-1,0	-0,8	-2,6
Tuonti	SP:n ennuste	-2,8	3,2	2,8	3,0	2,8	82 418
	Vaihtoehtoinen kehitys	-2,8	2,0	1,0	0,6	0,8	76 647

Lähde: Suomen Pankki.

Vaihtoehtolaskelma: Vienti polkee paikallaan							
	Poikkeama	0,0	-1,2	-1,8	-2,4	-2,0	-7,0
Vienti	SP:n ennuste	0,1	2,1	2,7	2,9	2,9	83 339
	Vaihtoehtoinen kehitys	0,1	0,0	0,0	0,1	0,5	75 525
	Poikkeama	0,0	-2,1	-2,7	-2,8	-2,4	-9,4
Yksityinen kulutus	SP:n ennuste	0,5	0,6	0,6	1,3	1,6	107 757
	Vaihtoehtoinen kehitys	0,5	0,6	0,5	0,2	1,0	105 943
	Poikkeama	0,0	0,0	-0,1	-1,0	-0,6	-1,7
Yksityiset investoinnit	SP:n ennuste	-1,1	3,3	2,8	2,6	2,3	33 651
	Vaihtoehtoinen kehitys	-1,1	3,2	2,1	1,2	0,6	32 394
	Poikkeama	0,0	-0,2	-0,7	-1,4	-1,7	-3,7
Vientimarkkinat	SP:n ennuste	0,1	2,8	3,9	4,0	3,9	134,3
	Vaihtoehtoinen kehitys	0,1	2,8	3,9	4,0	3,9	134,3
	Poikkeama	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Yksityisen sektorin tuotannon hinta	SP:n ennuste	0,2	0,8	1,2	1,3	1,3	114,0
	Vaihtoehtoinen kehitys	0,2	0,5	0,7	0,4	0,7	111,4
	Poikkeama	0,0	-0,3	-0,5	-0,9	-0,6	-2,3
Yksityisen kulutuksen deflaattori	SP:n ennuste	0,2	0,4	1,0	1,1	1,0	114,4
	Vaihtoehtoinen kehitys	0,2	0,2	0,6	0,6	0,5	112,5

Lähde: Suomen Pankki.

Vaihtoehtolaskelma: Vienti polkee paikallaan							
	Poikkeama	0,0	-0,3	-0,4	-0,6	-0,5	-1,7
Työtunnit	SP:n ennuste	0,1	0,5	0,5	0,5	0,4	4 191
	Vaihtoehtoinen kehitys	0,1	0,0	-0,3	-1,0	-0,7	4 029
	Poikkeama	0,0	-0,5	-0,8	-1,5	-1,1	-3,9
Kotitalouden käytettävissä oleva tulo	SP:n ennuste	1,1	1,5	1,6	2,4	2,8	2,8
	Vaihtoehtoinen kehitys	1,1	1,0	0,8	0,9	1,7	1,7
	Poikkeama	0,0	-0,5	-0,8	-1,5	-1,1	-1,1
Vaihtotase	SP:n ennuste	-0,3	-0,5	-0,5	-0,5	-0,6	-0,6
	Vaihtoehtoinen kehitys	-0,3	-0,9	-1,4	-1,7	-2,1	-2,1
	Poikkeama	0,0	-0,4	-0,9	-1,2	-1,5	-1,5
Julkisen sektorin nettoluotonanto	SP:n ennuste	-3,1	-2,9	-2,7	-2,7	-2,4	-2,4
	Vaihtoehtoinen kehitys	-3,1	-3,0	-2,9	-3,2	-3,2	-3,2
	Poikkeama	0,0	-0,1	-0,2	-0,5	-0,8	-0,8
Julkisyhteisöjen velka	SP:n ennuste	62,8	65,7	68,1	69,7	71,1	71,1
	Vaihtoehtoinen kehitys	62,8	66,1	69,0	71,5	73,7	73,7
	Poikkeama	0,0	0,4	0,9	1,8	2,6	2,6
Kotitalouksien säästämisaste	SP:n ennuste	0,1	0,6	0,7	0,6	0,8	0,8
	Vaihtoehtoinen kehitys	0,1	0,4	0,1	0,2	0,4	0,4

Lähde: Suomen Pankki.

Vaihtoehtolaskelma: Vienti polkee paikallaan							
	Poikkeama	0,0	-0,3	-0,6	-0,4	-0,5	-0,5
Työlliset	SP:n ennuste	-0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	2 480
	Vaihtoehtoinen kehitys	-0,3	0,1	-0,4	-0,9	-0,8	2 391
	Poikkeama	0,0	-0,3	-0,8	-1,3	-1,2	-3,6

Lähde: Suomen Pankki.

Asiasanat

Suomi, taloustilanne, vienti